

MAGYAR M^JJUHÁSZAT

ÉS KECSKETENYÉSZTÉS

Szerkeszti
a szerkesztőbizottság

24. évfolyam
2015/6

KUKOVICS SÁNDOR – JÁVOR BENCE

Egyes EU-tagállamok juh- és kecskeágazatainak
helyzete

..... **II-VIII**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG TAGJAI: **Bátor Árpád**, A JUH TERMÉKTANÁCS ELNÖKE, **Dr. Jávor András**, EGYETEMI TANÁR, ELNÖKSÉGI TAG,
Dr. Kukovics Sándor, ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓ, JUH TERMÉKTANÁCS
Dr. Békési Gyula, **Dr. Mucsi Imre**, EGYETEMI TANÁR, • Szerkesztette: **Avar László**

Egyes EU-tagállamok juh- és kecskeágazatainak helyzete

A világ juhhús és (benne kecskehús) export-importjának helyzetét az ausztrál és az új-zélandi adatok tükrében elemeztük a Magyar Juhászati és Kecsketenyésztési Társaság májusi számában. Bemutattuk, hogy változott Kína a termékek importjára iránti kereslete ez év első negyedében – ami a kínai gazdaság növekedési ütemének lassulását jelenti –, és hogy ennek következtében némileg több juh- (és benne kecske-) hús jutott az EU-ba, még ha annak országokénti tendenciája különböző is volt. Ebben a DG AGRI EU Forecast Group on Sheep Meat and Goat Meat – az EU Juhhús- és Kecskéhús- előrejelző Munkabizottsága szakértőinek jelentéseire) és adataira épülő elemzésünkben a főbb juhtartó tagállamokban zajló folyamatok adatait összegezzük. A létszámtérkékek az adott év decemberi adatait tartalmazzák minden ország esetében. Az élő export és import juhhús (és benne kecskehús) tételek minden esetben vágott test egyenértékben – vte – értendőek. Az árakat minden esetben az éves átlagértékeket jelentik.

Belgium – Nem tartozik a nagy juh- és kecsketartó országok közé. A kecskeállománya 2011 óta folyamatosan növekedett, és 2013–2014-ben 36 000 egyedben stabilizálódott. A létszámon belül az anyaállomány (34 500 egyed) sem változott az elmúlt két évben. A juhallomány nem változott az utóbbi két évben (118 000 egyed), de az anyajuhlétszám egyezéssel emelkedett 2014-ben (98 000 egyed). A saját belső termelését többszörösen meghaladja az élőállat és a hús import mennyisége. A környező országokból érkező élőjuh import (106 000 egyed, 2 054 tonna) mennyisége töredéke a

juhhús importnak (21 500 tonna, ezer tonnával nőtt 2014-ben), amelyben a harmadik országok mellett a környező tagállamok (FR, NL, UK, IR) is komoly szerepet kapnak. Ekkora import mellett minimális az élőjuh (3 000 egyed, 58 tonna), de jelentős a juhhús (9 400 tonna) export.

Az ország önellátottsági szintje minimális (2014-ben 3,8%), de az egy főre jutó fogyasztás (1,31 kg/fő/év) több mint 0,1 kg-ot nőtt az elmúlt évben, amiben a reklámok mellett a növekvő népesség (11,2 millió fő) és a muszlim lakosság emelkedő létszáma is szerepet játszott.

Bulgária – Kettős folyamat zajlott le az országban az elmúlt években. A kecskelétszám 2010 óta (356 300, benne 278 000 anya) folyamatosan csökkent (2014-ben 277 700, illetve 252 700), és további néhány ezer egyedcsökkenést várnak 2015-re. Ezzel szemben a juhlétszám némi emelkedés következett be. Az összes juh létszáma (2014-ben 1,386 millió) és az anyajuhlétszám (1,275 millió) egyaránt csaknem 25 ezer egyeddel emelkedett az elmúlt évben, és további, 20–20 ezret meghaladó növekedést remélnek 2015-re.

Az ország élőjuh importja (128 331 egyed, 1 321 tonna) minimálisan nőtt tavaly és 5%-nyi növekményre számítanak 2015-ben. Ez zömében Romániából érkezett, és Törökország meg Görögország felé távozott az országból. Az élőjuh export (171 822 egyed, 1 770 tonna) mintegy 11%-kal emelkedett 2014-ben és 3 % további növekedéssel számolnak 2015-ben.

A juhhús import 400 tonna volt tavaly, és 25%-os emelkedést (500 tonna) várnak

2015-re. A juhhús export 2010 óta (3 592 tonna) kevesebb, mint egyharmadára esett vissza (2014-ben 1 022 tonna), és 2% emelkedést remélnek 2015-ben.

A lakosság létszáma szinte semmit nem változott az elmúlt években (2014-ben 7,365 millió), de az egy főre jutó fogyasztásban intenzív növekedés következett be a 2011-es (1,49 kg/fő/év) visszaesést követően (2014-ben 1,99 kg/fő/év), és 2015-ben számításaik szerint meghaladja a 2,2 kg-ot! A fogyasztás emelkedése miatt az ország önellátottsági szintje 2015-ben alig haladja meg a 100 %-ot (100,2%).

Alapvetően könnyűbárány kerül a piacra, amelynek ára a tavalyi (540 €/100 kg) 40 €-s visszaesés után számításaik szerint az előző szintre nő idén (570 €/100 kg).

Csehország – A kecskeállomány létszáma (25 000 egyed, benne 15 000 anya) stabilnak tekinthető, míg a juhlétszám évente néhány ezer egyeddel növekedett 2010 óta (197 000 juh; 110 000 anyajuh), és 2014-re elérte a 225 000-, illetve 136 000 egyed. Idénre mintegy 2% további növekedés várható. Továbbra is a hobby juhászatok dominálnak és 500 körüli a ténylegesen piacra termelő üzemek száma.

Az élőjuh import (2 tonna) és export (50 tonna) jelentéktelen, de a juhhús import (350 tonna) és export (60 tonna) adatok jelentős importfüggőséget mutattak 2014-ben. Az ország önellátottsága (2014-ben 92%) enyhén növekedett az utóbbi öt évben. Az egy főre jutó fogyasztás minimális emelkedést mutatott (2014-ben 0,27kg). Könnyű- és nehézbárány egyaránt van a piacon. Az előbbinek az ára 0,1 €-val nőtt

évente 2011 (3,5€/kg) és 2014 (3,8€/kg) között, míg az utóbbi ára alig változott (2014-ben 4,8€/kg).

Németország – Az elmúlt 5 évben a két kiskérődző-ágazatra a folyamatos zsugorodás volt a jellemző, az állatlétszám visszaesése mellett a farmok száma és az azokon dolgozók létszáma is erősen csökkenő tendenciát mutat. A kecskelétszám a 2011-es néhány ezres emelkedést követően 145 000-re csökkent 2014-re. A juhlétszámból több mint negyedmillió egyed tűnt el 2010 óta (2014-ben 1,54 millió egyed), amely csökkenés az anyajuhlétszámot több mint 200 ezer egyeddel (2014-ben 1,095 millió egyed) érintette ezen időszak alatt. Az import elmúlt években bekövetkezett visszaesése miatt a juhlétszámadatakban 0,8%-nyi emelkedést várnak 2015-re.

Az élőjuh import 2013-as „megugrását” (1 500 tonna, 73 259 egyed) követően 2014-ben már jelentős visszaesésre került sor (1 425 tonna; 69 596 egyed), és 2015-re mintegy 5%-nyi további kieséssel számolnak. Az élőjuh export 40% alá esett vissza 2013-ban (21 158 egyed; 285 tonna). A 2014-es (20 100 egyed, 285 tonna) ezer tonnás kiesés visszaszerzését remélik 2015-ben.

A juhhús import több, mint ezer tonnával csökkent 2014-ben (41 243 tonna) az előző évhez képest, és alig 250 tonna növekedés lehetőségével számolnak 2015-ben. A juhhús export 1 100 tonnával nőtt 2013-ban, de 2014-ben (8 526 tonna) a visszaesés több mint 1 250 tonna volt, és 2%-os emelkedést remélnek 2015-re.

Az ország lakossága csaknem egymillióval emelkedett az utóbbi öt évben (2014-ben 81,1 millió), ezzel szemben az egy főre jutó fogyasztás 0,24 kg-mal lett kisebb 2014-ben (0,86kg/fő/év), mint 2011-ben (1,1kg/fő/év). A belső fogyasztás 2014-ben 69 385 tonnára csökkent 2014-ben, a saját termelés viszont csak 36 600 tonna volt, az önellátottsági szintjük 53% alá esett. A mintegy negyedmillió lakosság bővülés egyik következményeként a fogyasztás megközelítőleg egyezer tonnával emelkedik.

A piacra vitt nehézbarányok ára minimálisan emelkedett 2014-ben (520 €/100 kg vte), és 1% árnövekményt várnak 2015-ben. Az EU adatai szerint az árak enyhe hullámmal 565 €/100-ra nőttek az elmúlt 10 hétben.

Irország – Az ország kecskeállománya mindössze néhány ezer egyedre tehető, így az ágazati jelentésekben azt nem is szerepeltetik. A juhlétszám 2013-as 100 ezret meghaladó csökkenéséből 2014-ben 56 ezer egyed „visszaszereztek” (3,38 millió egyed), és további 10 ezer növekményt várnak 2015-ben. Az anyajuhlétszám ezen időben előbb 30 ezer egyeddel esett vissza, és 54 ezer egyeddel 5 éves csúcsra emelkedett 2014-ben (2,6 millió egyed), és 2015-ben 0,6%-os további bővülést remélnek.

Az élőjuh importjuk – meghatározóan Észak-Irországból – 1 800 tonnát esett vissza 2014-ben (7 200 tonna). Az élőjuh

kivitelük – alapvetően UK és FR – a 2013-as 1 400 tonnáról 600 tonnára zuhanat vissza 2014-ben. Míg behozataluk 2015-ben mintegy 300 tonnát nőhet, a kivitelük nem változik. A juhhús importjuk 600 tonnával esett vissza 2014-ben (4 400 tonna), és 2015-ben további 200 tonnával csökken. A juhhús exportjuk 2010-óta folyamatosan növekszik, és 2014-ben meghaladta az import 11-szeresét is (47 800 tonna).

Az ország lakossága folyamatosan növekszik (2014-ben 4 689 millió), és az utóbbi években az egy főre jutó fogyasztásuk 3,3 kg/fő/év szinten stabilizálódott. A 15 600 tonna belső fogyasztás mellett a kivitelük a legnagyobb hányadú az EU-ban, önellátottsági szintjük 2014-ben megközelítette a 336%-ot, de a várakozásuk szerint 0,5%-nyit csökkenni fog 2015-ben.

Meghatározóan nehézbarányt visznek piacra, amelynek ára kissé hullámmal az elmúlt öt évben, és a 2013-es enyhe visszaesést követően nőtt 2014-ben (480 €/100kg vte), és várhatóan 5 €-val csökken 2015-ben. Az EU adatai szerint a csaknem 560 €-ről enyhe hullámmal 492 €/100 kg-ra estek vissza az elmúlt 10 hét folyamán, és a tendencia továbbra is csökkenő.

Görögország – Az EU legnagyobb kecskeállománya ebben az országban van. Létszáma a 2011-es csaknem 600 ezres visszaesést követően tovább csökkent, a 2014-es 4,186 millió egyed talán fennmarad 2015-ben is. Az anyalétszám a 2011-es több mint félmillió, majd 2012-es további 260 ezres zuhanást követően 2014-ben 2,85 millió szinten stabilizálódni látszik. A juhlétszám a csaknem 800 ezres 2011-es emelkedés után folyamatosan csökkent és múlt évben több mint 1,1 millió egyed tűnt el (2014-ben 8,377 millió egyed) az ország állományából. Az anyajuh létszám a 2011-es csaknem hét millió egyedről folyamatos csökkenéssel 2014-ben elérte a 6,65 millió egyed szintet.

Az élőjuh importjuk 2 ezer tonna (140 000 egyed) szintre, ezer tonnával csökkent 2014-ben, élőjuh exportjuk pedig egyezer tonna (70 000 egyed) szintre „állt be” az elmúlt években. A juhhús import egyezer tonnával csökkent 2014-ben (6 000 tonna), és elérte a 2012-es szintet. A juhhús export 3 ezer tonna szinten maradt az elmúlt években. Az export- és importadatokban nem várnak változást 2015-ben.

A nettó belső termelés keretében 9,77 millió egyed, benne 6,9 millió bárányt és gidát vágtak le húsértékesítésre 2014-ben, ami 850 000-rel kevesebb, mint 2011-ben. A juh- és kecskehús fogyasztásuk a 2011-es 113 000 tonnáról 2014-re 101 000 tonnára esett vissza. A lakosság létszáma ezen időszak alatt a 10,815 millióról folyamatos csökkenéssel 10,680

millióra csökkent, és 2015-ben a folyamat várhatóan folytatódik. A lakosság létszámcsökkenésével párhuzamosan 2011 és 2012 között 0,8 kg-mal, majd 2014-re további 0,3 kg-mal esett vissza az egy főre jutó fogyasztás, melynek szintje 9,4 kg/fő/év. Mindkét folyamat a gazdasági válság következménye. A csökkenő fogyasztás következményeként az ország önellátottsági szintje 2014-re 96%-ra emelkedett.

A görögországi árak – Románia kivételével – a nehézbarányok esetében a legalacsonyabbak az EU-ban, hatásuk erősen befolyásolja az EU átlagértékeit is. A nehézbarányok ára a 2012 és 2013-közötti csökkenő tendenciát követően enyhén emelkedett, és elérte a 359 €/100 kg szintet. A könnyűbarányár több mint 50 €-val esett vissza ezen évek alatt, és 10 €-val nőtt 2014-ben (514 €/100 kg vte). Az elmúlt 10 hét alatt a könnyűbarányok árai enyhe hullámmal 10-50€-val haladtak meg a portugál árakat, de mindkét ország esetében a tendencia erősen csökkenő!

Spanyolország – A meghatározó „egy-

piac"-unkon a legnagyobb versenytársunk Spanyolország, amely döntő hányadban könnyűbáránnyt visz a piacra. Az elmúlt évek kedvezőtlen folyamatai miatt azonban a kecske- és juhágazatuk létszáma jelentős mértékben és ütemben visszafele fejlődött az elmúlt öt évben.

A kecskelétszámban 2010 (2,905 millió egyed) és 2014 között (2,622 millió egyed) negyed milliós – egy a 2013-as 2,76 millió-ra való visszaemelkedést követően – fokozatos csökkenés következett be, ami 2015-ben is folytatódik (2,491 millió egyed). Az anyakecske-állományból 2010 (2,446 millió egyed) és 2014 (1,95 millió egyed) között félmillió tűnt el. A juhállomány esetében nagyobb lett a kiesés – bár az induló létszám is sokkal magasabb volt. A 2010-es 18,551 millió egyed folyamatosan zsugorodott – a 2013-as 0,24 milliós emelkedés ellenére –, 2014-re 15,745 millióra esett vissza, s a folyamat tovább tart idén is (2015-re 14,957 millió egyed várnak). A két létszám különbsége csaknem négy millió! Az anyajuhlétszám folyamatosan és fokozatosan fejlődött vissza a vizsgált öt évben: 2010-ben még 14,253 millió, de 2014-ben már csak 12,021 millió, és 2015-ben várhatóan 11,42 millió egyed. A kettő eltérése csaknem hárommillió, ami azt jelenti, hogy a létszámkiesés alapvetően az anyaállományt érintette.

Az élőjuh import nem túl jelentős (2014-ben 4 000 tonna, 500 000 egyed – várhatóan 2015-ben sem változik), és meghatározóan két ország között oszlik el: Franciaország és Portugália. Az élőjuh export 11 900 tonnáról (580 000 egyed) 2013-ra 26 000 tonnára (560 000 egyed) emelkedett (ami az egyedsúly növekedésével is járt), de 2014-ben 22 000 tonnára zuhant vissza, és 2015-ben még további 2 000 tonna kiesését feltételezik.

A juhhús import ugyan 2013-hoz képest 500 tonnával nőtt 2014-ben, de 2010 (13 900 tonna) és 2014 (8 000 tonna) között 42% esett ki. A juhhús export 26 600 tonnáról (2010) 40 000 tonnára nőtt 2013-ra, nem változott 2014-ben sem, és idénre sem várnak módosulást. Az ország belső juh- (és benne kecske-) húsfogyasztása 2010 (129 100 tonna) és 2014 (83 000 tonna) között 64%-ra esett vissza, és 2015-re még további mintegy tízezer tonna (73 800 tonna) visszaesést várnak.

Az ország lakossága az elmúlt években praktikusán alig változott (2014-ben is 46,116 millió fő), így a belső fogyasztás-csökkenés jelentős egyéni fogyasztás-visszaeséssel járt együtt: 2010-ben még 2,80, 2014-ben pedig már csak 1,80 kg/fő/év volt a fogyasztás. Ez a 2013-as adattól is 0,3 kg-mal lett kisebb. A tendencia ismeretében 2015-re további 0,2 kg zsugorodást feltételeznek (1,6 kg/fő/év).

A lakosság létszám változatlansága és az egy főre jutó fogyasztás visszaesése hatalmas ütemben növelte meg az ország önellátottsági szintjét: 2010-ben 115,8%;

2012-ben 138,2%; 2013-ban 154,6%, 2014-ben 160,2%; és 2015-ben várhatóan 164%. Ez azt is jelenti, hogy egyre több báránnyt kell a külföldi (EU-s és harmadik országok) piacokon elhelyezni, ami erősíti a versenyt az olasz „piacunkon”, de egyéb országok (pl. észak-afrikai, közel-keleti, kínai és francia, stb.) piacaira is több jut.

A nehézbaránnyok ára 2010 és 2012 között csaknem 73 €-val emelkedett, de 2013-ban majdnem 62 €-val esett vissza (503,87€/100 kg vte), és 2014-ben pedig több mint 56 €-val emelkedett (560€/100 kg vte). A könnyűbáránnyok ára itt a legmagasabb az EU-ban: 2010-ben 645-, 2011-ben és 2012-ben 690-, 2013-ban 625-, és 2014-

(6,191 millió egyed), de 2013-ra több mint 200 ezer eltűnt (5,860 millió egyed), ami csaknem 30 ezerrel lett több 2014-ben (5,889 millió egyed), és várhatóan meg is marad 2015-re.

Az élőjuh import csaknem 900 ezer tonnával esett vissza 2011-ben (3 894 tonna, 363 100 egyed), ami kisebb hullámmal hasonló szinten maradt 2013-ig, és 4 700 tonnára (448 000 egyed) tonnára emelkedett 2014-ben. Ugyanakkor a piaci változások miatt jelentős zuhanást feltételeznek 2015-re (3 800 tonna, 434 600 egyed), ami a könnyűbáránnyok arányának emelkedését feltételezi. Az élőjuh export több mint 2 400 tonnával esett vissza 2011 (8 690 tonna, 753 900

ben 675 €/100 kg vte, ami tovább nő 2015-ben (685 €/100 kg vte). Ez az ár feljebb vihetné a mi árainkat is, ha minőségben és egészségességben bírnánk velük a versenyt, meg ha a görög bárány ára nem lenne a mieinkre is negatív hatással.

Az EU legutóbbi adatai szerint a könnyűbáránnyok ára 730 €-ról (2015. 12. hét) enyhe hullámmal a 22. hétre 646,2 €/100 kg vte szintre esett vissza.

Franciaország – A jó minőségű nehézbaránnyok számára a legjobb piac lehetne, mert csaknem 50%-os a hiánya a piacainkon.

A kecskeállomány mintegy 120 000 egyeddel esett vissza 2010 és 2014 között, igaz, 30 ezerrel nőtt 2014-ben (1,311 millió egyed) 2013-hoz képest. Nagyobb változásra 2015-ben nem számítanak. A juhállományból csaknem 800 ezer tűnt el 2010 (7,922 millió egyed) és 2013 (7,193 millió egyed) között, de kisebb emelkedésre sor került 2014-ben (7,229 millió egyed), ami stabil maradhat 2015-re is. Az anyajuhállomány több mint 800 ezerrel nőtt 2011-ben

egyed) és 2014 (6 200 tonna; 526 300 egyed) között, de 2%-nyi emelkedést remélnék 2015-re.

A juhhús import 3 000 tonnás csökkenés után (2013-ban) 2014-ben meghaladta a 110 200 tonnát, ugyanakkor kétezer tonna csökkenést várnak 2015-ben. A juhhús export 900 tonnát esett vissza 2013-ban, de 500 tonnával lett több 2014-ben (10 400 tonna), jóllehet így is alig 10%-a az importnak. Az utóbbi jelentős mértékben az Egyesült Királyságból, Írországból, Spanyolországból és Új-Zélandról érkezik, de más országok is szerepet kapnak benne (12–15 000 egyed nagyságig Magyarország is).

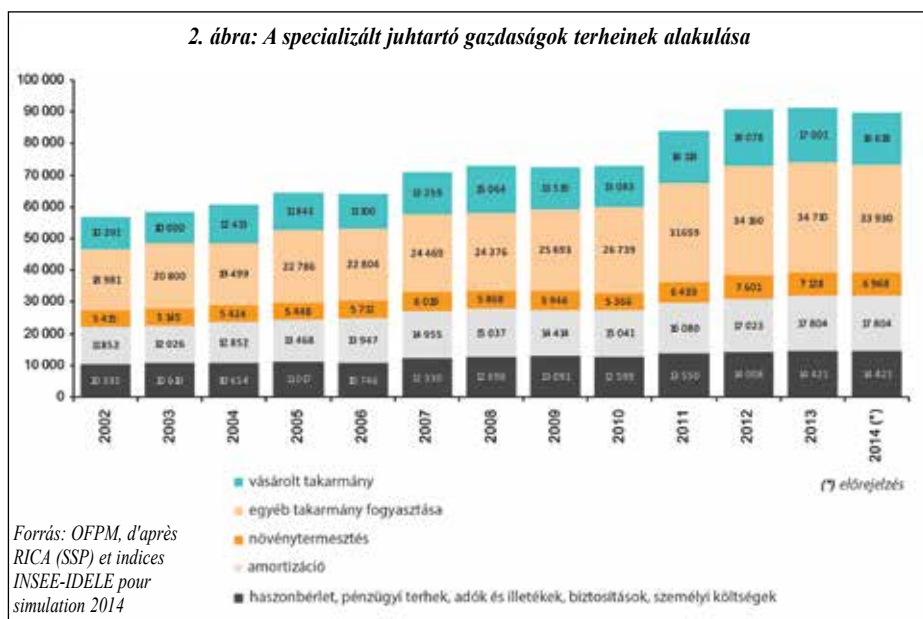
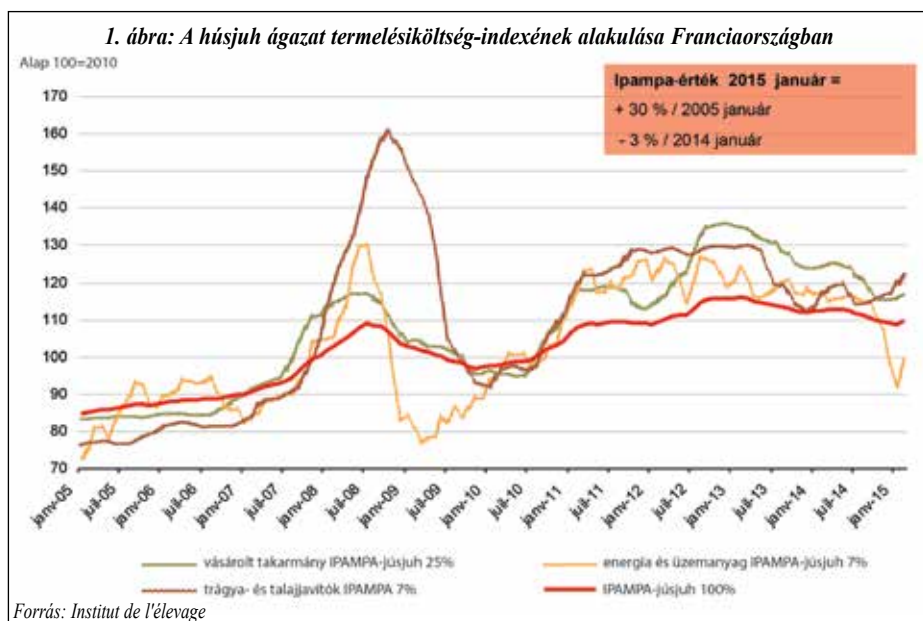
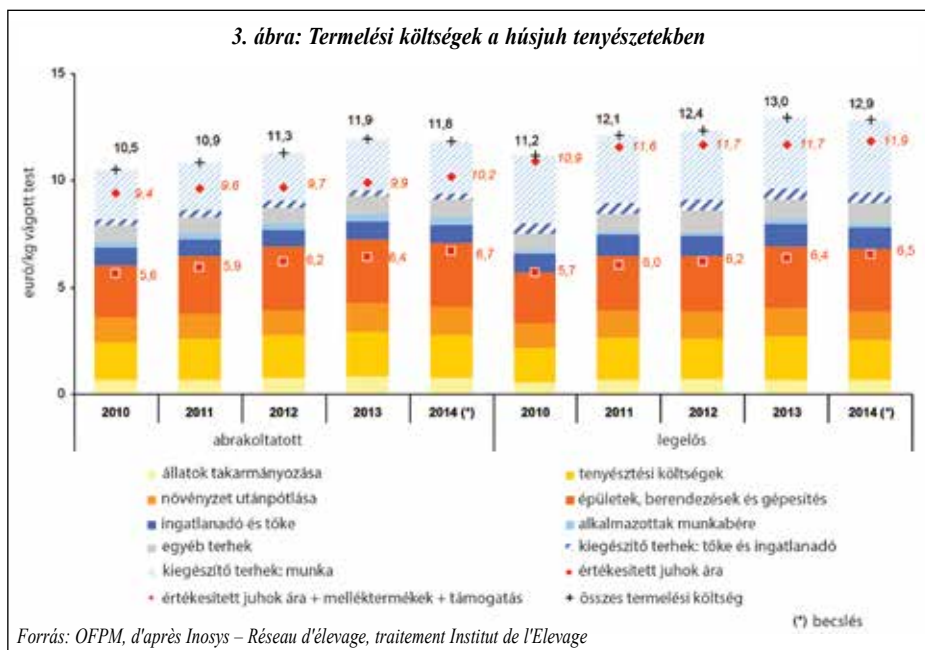
Az éves belső fogyasztásból csaknem 18 000 tonna tűnt el 2010 (219 000 tonna) és 2014 (201 400 tonna) között, és 2015-ben további 800 tonnával csökkenhet. Az ország lakossága éves átlagban 150–200 ezer fővel emelkedik, 2014-ben 65,71 millió fő volt, és 2015-re 65,812 millióra nőhet. Az elmúlt öt évben az egy főre jutó fogyasztás fokozatosan csökkent (2010-ben

3,39 kg; 2013-ban 3,07 kg), egy kismértékű emelkedés következett be 2014-ben (3,10 kg/fő/év), de 2015-re 0,1 kg csökkenéssel számolnak (3,0 kg/fő/év). E fogyasztási adatok következményeként az ország ön-ellátottsága 51,2%-ra csökkent 2014-ben, de 52,5% lehet 2015-ben.

A piacra vitt nehézbárányok ára jelentős mértékben nőtt az utóbbi 5 évben (2010-ben 587,7, 2014-ben pedig 641,6 €/100 kg vte), és további emelkedésre kerül sor 2015-ben (650 €/100 kg vte). Az EU utóbbi 10 hétre vonatkozó adatai szerint 675-ről 610 €/100 kg vte-re csökkent a nehézbárányok átlagára az országban, és a trend továbbra is negatív irányú.

A COPA-COGECA Juhhús Munkacsoportjának ülésein az elmúlt években többször felvetődött az ágazat termék (hús) előállításában lévő költségek emelkedése, ami a francia kollégák beszámolóiban különös jelentőséget kapott.

Franciaországban az elmúlt években

kidolgozott értékelési módszer szerint elvégzett költségelemzés a termelési költségek folyamatos „felfelé történő korrekciójáról” számoltak be az EU Juhhús- és Kecskehús-előrejelző Munkabizottságának ülésén (2015. május 11.). E beszámolóból három ábrát mutatunk be az alábbiakban, a Juh Terméktanács által az elmúlt évben végzett költségelemzés eredményével való összehasonlítás céljából.

Az adatok modellezéséhez kidolgozott Ipampa-index szerint a juhhús ágazat termelési költségeinek indexe 30%-kal nőtt az elmúlt 10 év folyamán (1. ábra). A takarmányozási költségek 25%-kal emelkedtek.

A specializált juhhústermelő gazdaságokban a költségterhek 60%-kal növekedtek 2002 és 2014 között (2. ábra). Különösen az egyéb takarmányok fogyasztási költsége növekedett.

A kétféle hizlalási módszer költségeinek összehasonlítása (3. ábra) alapján megállapították, hogy a legelőn tartott bárányok esetében e költségek kevésbé, míg a hizlalóban tartott egyedek költsége nagyobb mértékben emelkedett a 2010 és a 2014 között eltelt időszakban.

A kétféle hizlalással előállított bárányok ára gyakorlatilag megegyezik, ugyanakkor az értékesített juh melléktermékek plusztámogatásának összege 1 kg vágott testre vetítve 1,7 €-val magasabb a legelőn tartott állatok esetében. Ezzel szemben a legelőn hizlalt bárányok egy kg vágott testre vetített előállítási költsége minden vizsgált évben több mint egy euróval meghaladta a hizlalóban hizlaltak előállítási költségét.

Beszédes számok, mert a többlettámogatás itt nem tudta kompenzálni a hizlalási intenzitás alacsonyabb szintjét.

Olaszország – A Magyarország számára legfontosabb piacon kisebb-nagyobb hullámozás volt a létszámokban, amiben a kényelvbetegség jelenléte is fontos tényező volt, az USAS : € váltási arány hatása mellett.

A kecskelétszám csaknem 90 000 egyeddel csökkent 2010 és 2012 (891 600 egyed) között, de 2014-ig (995 400 egyed) között de több mint egyszázezerrel nőtt, és további huszonöt ezres emelkedést várnak 2015-re (1,015 millió egyed). Az anyaállományban hasonló folyamat ment végbe 2010 és 2012 (735 000 egyed) között: mintegy 90 000 lett a csökkenés, de 2014-re 80 ezer volt a növekedés (812 600 egyed), ami további 16 000 egyeddel bővíthet 2015-ben.

A juhlétszámból 2011 (7,943 millió egyed) és 2014 (7,08 millió egyed) között több mint 850 000 egyed tűnt el, de 2015-re

2015-re további 300 000 fő emelkedést prognosztizálnak, és e többletlakossággal szerintük a fogyasztás is emelkedhet.

Az import és a belső termelés jelentős csökkenésével összefüggésben az ország önellátottsági szintje is zuhant, 2014-ben már csak 26%-ot ért el (2012-ben még 44,1% volt), de a kapott adatokból nem derül ki, hogyan lesz ez az érték 35,5% 2015-re.

A könnyűbárányok ára több mint 120 €/val emelkedett 2010 és 2013 (635 €/100 kg vte) között, de csökkent 2014-ben (619 €/100 kg vte), és 2015-ben további áresést (605 €/100 kg vte) várnak.

Az éves juhfűsfogyasztás meglehetősen stabil (1,4 kg/fő/év), összes mennyisége 22 700 tonna volt 2014-ben és ennyi várható 2015-ben is. A lakosság száma háromszázezer fővel nőtt az utóbbi években, 2014-ben 16,8 millió főt tett ki, és e létszám várhatóan érdemben nem nő 2015-ben. Az ország ön-ellátottsága évek óta 72%-os szinten áll, csak 2014-ben nőtt 2 %-ot, amit 2015-ben el is veszít.

A nehézbarányok ára csaknem 80 €-val nőtt 2010 és 2012 (541 €/100 kg vte) között, de 504 €-ra esett vissza 2013-ban, majd 525 €-ra emelkedett 2014-ben. Mintegy 10€ csökkenést kalkuláltak 2015-re (515 €/100 kg vte).

minimális (20 000 egyed) emelkedést remélnék. Az anyajuhlétszámból tűnt el a csaknem 900 ezer egyed 2011 (7,123 millió egyed) és 2014 (6,250 millió egyed) között, és a fenti húszezer egyedes növekményt az anyajuh létszámban várják.

Az élőjuh importban nagy arányú leépülésre került sor 2010 (22 300 tonna, 1 635 600 egyed) és 2013 (15 200 tonna, 1 080 300 egyed) között, de 2 700 tonna többlet lett 2014-ben (17 900 tonna, 1 242 300 egyed). A várakozások szerint 3 400 tonna fog hiányozni 2015-ben (14 500 tonna, 995 000 egyed).

A juhhús import 2 400 tonnával esett vissza 2011 és 2012 (24 300 tonna) között, ezer tonnával emelkedett 2013-ban (25 300 tonna), és 800 tonna tűnt el 2014-ben (24 500 tonna), de 2015-ben 500 tonna növekményt remélnék (25 000 tonna). A juhhús export kevesebb, mint az import 10%-a, 2014-ben 2 100 tonna volt, ami 2015-ben sem változik.

Az ország éves szintű juhfűsfogyasztása (benne a kecskehússal) a 2010-es 77 900 tonnáról 2014-re 54 500 tonnára esett vissza, ami 23 400 tonna. 2015-re azonban 3 400 tonna növekményt remélnék (57 900 tonna). Az egy főre jutó fogyasztás 1,3 kg-ról 0,9 kg/fő/év szintre csökkent 2010 és 2014 között, viszont 0,1 kg (1,0 kg/fő/év) emelkedést jósolnak 2015-re. Az ország lakossága 2014-ben 100 000 fővel nőtt (60,3 millió) és

Az EU adatai szerint a 2015. év 15. hetére 700-ról 620 €-ra, majd a 22. hétre enyhe hullámmal 578,1€/100 kg vte-re csúszott vissza, de a tendencia ismét emelkedést mutat. (Ugyanezen a héten a spanyol ár még 646 €/100 kg vte volt.)

Hollandia – A holland kecskeállomány fokozatosan növekedett az utóbbi 5 évben és 2014-re elérte a 430 000 egyed, és 2015-re további ötezer egyedes növekményt várnak. A juhlétszámban ellentétes tendencia érvényesült: a 2010-es 1,2 millió egyedből 2014-re 1,02 millió lett, ami 2015-ben talán eléri az egymillió egyed.

Az élőjuh import fokozatosan és folyamatosan csökkent (2012-ben 1 100 tonna, 65 000 egyed; 2014-ben 600 tonna, 45 000 egyed), de 2015-re 100 tonna növekményt remélnék (5 000 egyed). Az élőjuh exportból 2010 és 2014 (3 100 tonna) között egyezer tonna tűnt el, és 2015-ben további 100 tonna csökkenés várható.

A juhhús import meglehetősen stabilan 22 ezer tonna felett volt az elmúlt öt évben. Kétszáz tonnával csökkent 2014-ben (22 800 tonna), és 2015-re további 200 tonna kiesésével számolnak. A juhhús export 2010-óta folyamatosan és fokozatosan emelkedett, s 2014-ben elérte a 14 300 tonnát (210 000 egyed), de 2015-re jelentős (13 900 tonna, 205 000 egyed) visszaesés bekövetkeztével kalkulálnak.

Az EU legfrissebb adatai szerint az utóbbi 10 hétben kettős hatás érvényesült a nehézbarányok árában. A 12. és a 17. hét között enyhe hullámmal 545€-ről 625 €/100 kg vte-re emelkedett az ár, majd ezt követően erőteljes zuhanás következett be, és a 22. héten már csak 449,5 €/100 kg vte szintet ért el.

Lengyelország – A valaha volt nagy juhtartó országban mára alig maradt kis-kérődő. A kecskelétszám 2010-óta évi 3–6 ezer egyeddel csökken, és 2014-ben 105 000 egyed, 2015-ben pedig várhatóan csak egyszázezer egyed lesz. Az anyakecske létszámban hasonló a tendencia, 2014-ben már csak 82 000, és 2015-ben várhatóan mindössze 78 000 egyed tartanak. A juhlétszám 2014-ben már nem érte el a kétszáz ezer egyed (190 000 egyed), további mintegy tízezer egyed csökkenést jósolnak 2015-re (180 000 egyed). Az anyajuhlétszám 2014-re 130 ezerre apadt, és 120 ezer lesz várhatóan 2015-ben.

Az élőjuh import meglehetősen korlátozott mennyiséget jelent (2014-ben mindössze 3 tonna, 200 egyed volt). Az élőjuh export a 2010-es 870 tonnáról (64 000 egyed) 640 tonnára (55 000 egyed) apadt 2014-ben, de várhatóan csak 600 tonna lesz 2015-ben.

A juhhús import a 2012-es 1 800 tonnáról 2014-re 807 tonnára esett vissza, s talán

800 tonna sem lesz 2015-ben. A juhhús export 2012-ben az előző évi 30 tonnáról 916 tonnára ugrott, majd 2014-re 800 tonnára esett vissza, s e mennyiség 2015-ben sem változik.

Az ország lakossága 38,2 millió fő volt 2014-ben, ami csak néhány ezer fővel nőtt az elmúlt években. Az ország éves juhhús fogyasztása 3 300 tonna volt 2012-ben, ami 2014-re 2 320 tonnára apadt. Ezzel párhuzamosan az egy főre jutó fogyasztás 0,09 kg-ról 0,06 kg-ra csökkent. E folyamat eredményeként az ország önellátottsági szintje 2012 (91,3%) és 2014 (127,2%) között megemelkedett.

A nehézbarányok ára a 2012-es 387 €-ről 213-ban 372 €-ra csökkent, majd 2014-ben 385 €/100 kg vte-re nőtt, de 2015-re 380 €/100 kg vte szintet jósolnak. A könnyűbarányok ára 2010 és 2013 (477 €/100 kg vte) mintegy 57 €-val emelkedett, majd visszafele fejlődött 2014-ben (457 €/100 kg vte) és 2015-ben csak 450 €-s szint várható.

Az EU legfrissebb adatai szerint a lengyel nehézbarány ára alig változott az elmúlt 10 hétben (400 és 415 €/100 kg vte között hullámozott, a 22. héten 407 €/100 kg vte volt.

Portugália – Az ország kecskéállománya évente néhány ezer egyeddel csökkent az utóbbi öt évben, a 2010-es 419 190-ből 2014-re 395 000 egyed maradt. Az anyakecskélétszámból ez idő alatt mintegy 27 000 egyed tűnt el, 2014-ben 327 000 egyed volt termelésben. A juhlétszám csaknem kétszáz ezer egyeddel lett kisebb 2014-ben (2,054 millió) mint 2010-ben (2,226 millió egyed) volt. Gyakorlatilag az anyajuhállományból épült le ezen időszak alatt e majdnem 200 000 egyed: 2010-ben 1,791- és 2014-ben 1,599 millió egyed.

Az élőjuh import mintegy ezer tonnával nőtt 2012-ben (1 236 tonna, 77 000 egyed), és további 200 tonnával emelkedett 2014-ben (1 472 tonna, 111 898 egyed). Az élőjuh export több mint hétszeresére emelkedett

2010 (321 tonna, 18 660 egyed) és 2014 (2 723 tonna, 143 168 egyed) között. A folyamat mögött alapvetően a Spanyolországgal fennálló kapcsolat és a javuló kéknyelv-betegség-helyzet állt.

A juhhús import a 2011-es csaknem 800 tonnás zuhanást követően 2013-ra (6 922 tonna) megközelítette a 2010-es (6 989 tonna) szintet, de 2014-ben enyhén visszaesett (6 907 tonna). A juhhús export a 2012-es mélypont (474 tonna) után intenzíven emelkedett, és 2015-ben eléri az 1 932 tonnát.

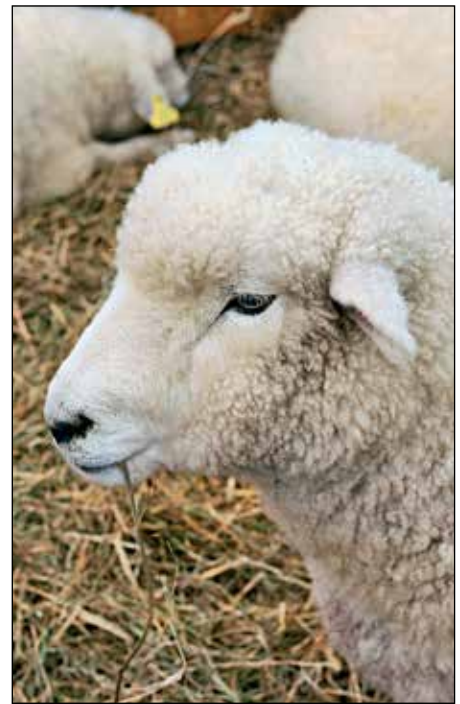
Az éves juh- (és benne kecske-) húsfogyasztás 2010 (26 627 tonna) és 2014 (21 432 tonna) között több mint 5 200 tonnával esett vissza. E mögött az egy főre vetített fogyasztás 2011-től (2,6 kg/fő/év) elkezdődött visszafejlődése érhető tetten, amelynek eredményeként 2014-ben már csak 2,3 kg/fő/év volt ennek értéke. A fentiek eredményeként az ország önellátottsági szintje 2012-től (74,9%) 2014-re 82,6%-ra nőtt.

Az országban alapvetően könnyűbarányt állítanak elő, amelynek ára az egyik legalacsonyabb az EU-ban. A 2011 és 2013 között alig 6 €-val csökkent, míg 2014-ben 20 €-val, 456 €/100 kg vte-re emelkedett ennek szintje.

Az EU legfrissebb adatai szerint az utóbbi tíz hét (12.-től 22. hétig) alatt folyamatos enyhe csökkenéssel 520€-ről 420 €/100 kg vte-re csúszott vissza az ár, és további csökkenés várható.

Egyesült Királyság (UK) – Az EU legnagyobb juhtartó-, valamint juhhús importőr és exportőr országa. A mindenkori juhlétszám jelentős hatással van az EU kontinentális piaci folyamataira. Az ágazatra a lassú, folyamatos növekedés volt jellemző az elmúlt öt évben.

A kecskélétszám évi néhány ezer egyeddel bővült, és 2014-ben elérte a 100 000 egyedét. A juhlétszám 2010 és 2012 (22,991 millió egyed) között több mint 1,6 millióval bővült, majd egy háromszáz ezres visszaesést (2013) követően 2014-ben csaknem 900 ezerrel nőtt (23,5 millió egyed). Az

anyajuhlétszámban 2010 (13,843 millió egyed) és 2014 (15,0 millió egyed) között évente folyamatos és jelentős emelkedés következett be.

Az élőjuh import (alapvetően Észak-Írországból) a 2013-as 500 tonnáról (2 000 egyed) 2014-ben 200 (1 000 egyed) tonnára esett vissza. Ezzel szemben az élőjuh export (főleg Franciaországba) 9 000 tonna szinten stabilizálódott az elmúlt években.

A juhhús import (főleg Új-Zélandról és Ausztráliából) több mint tizenötezer tonnával csökkent 2010 (101 500 tonna) és 2012 (86 500 tonna) között, majd 2013-ban 12 000 tonna növekmény után 2014-ben 95 000 tonna szintre csúszott vissza. A juhhús export a 2012-es (94 900 tonna) csaknem 5 000 tonnás visszaesést követően folyamatosan emelkedett és 2014-ben elérte a 106 000 tonnát. A kivitel főleg Franciaországba és Németországba irányult, de jutott belőle Észak-Afrikába és Hongkongba is.

Az ország éves juhhús fogyasztása 2010 és 2012 (276 700 tonna) között csaknem 30 000 tonnával esett vissza, de 284 000 tonnára nőtt 2014-ben és 2015-ben további 3 000 tonna emelkedést remélnek. Az egy főre jutó fogyasztás 2010 és 2012 (4,2 kg/fő/év) között 0,53 kg-mal csökkent. Az intenzív reklám- és promóciós kampány eredményeként 2014-re 4,40 kg-ra nőtt, és további 0,04 kg-nyi emelkedést remélnek 2015-re. Az ország lakossága több mint 2,2 millióval nőtt 2010 és 2014 (64,5 millió fő) között, és 2015-ben további kétszáz ezer fő emelkedést várnak. A fentiek eredményeként az ország önellátottsága 2010 (99%) és 2014 (107%) között mintegy 8%-kal lett magasabb.

A nehézbarányok ára a 2011-es (501,7 €/100 kg vte) csaknem 50 €-s „ugrást” követően fokozatosan visszaesett, és 2014-ben már „csak” 483 €/100 kg vte szintet ért el.

Az EU legfrissebb adatai szerint az utóbbi tíz hét (12. – 22. hét) alatt a nehézbarányok ára előbb 620 €-ről 530 €-ra esett vissza (12.–18. hét), majd 580 €-ra való emelkedést követően 551,9 €/100 kg vte-re csúszott vissza további várható negatív tendenciával.

Magyarország – A 2014. évre vonatkozó adatok elemzését a KSH, az AKI, a Juh Terméktanács és a Magyar Juh- és Kecsketenyésztők Szövetsége adataira alapozva készítettük el.

A beérkezett adatok alapján a kecskelétszám 2012 óta (89 000 egyed, benne 47 000 anya) csökkent, s 2014-ben (70 000 kecske és 34 000 anya) ez a tendencia nem állt meg. Az összes juh létszáma mintegy 30 000 egyeddel nőtt 2013-ban, de 2014-ben (1,185 millió egyed) a 2012-es szintre esett vissza. Az anyajuhlétszám (anya + fedezett jerke) 9 000 egyeddel nőtt 2013-ban (874 000 egyed), de 2014-ben (855 000 anyajuh) visszaesett, és 2015-ben várhatóan meghaladja a 2013-as szintet.

Az élőjuh import folyamatosan csökkent 2010 (747 tonna vte, 57 351 egyed) és 2013 (531 tonna, 46 069 egyed) között, s a folyamat 2014-ben (410 tonna, 33 655 egyed) sem állt meg, viszont a 2015-ös év hozhat némi fordulatot. Az élőjuh export – ami az ágazat fő bevételi forrása – viszont folyamatosan csökkenést szenvedett el az utóbbi 5 évben. 2010-ben 7 106 tonna (707 286 egyed), 2011-ben 6 830 tonna (636 954 egyed), 2012-ben 6 774

tonna (605 436 egyed), 2013-ban 6 753 tonna (580 567 egyed) volt az exportált mennyiség. 2014-ben 6 637 tonna (583 423 egyed) viszont a kivitt létszám háromezerrel emelkedett, de ennek súlya viszont (a 2015. április 28-i elemzés szerint) csökkent. /Az adatok kedvezőbbek, mint a 2014 szeptemberében készített előrejelzés eredménye, amiben a KSH által időközben végrehajtott adat-felülvizsgálat és -pontosság is szerepet játszott. – Kukovics Sándor.)

A juhhús import 70 tonnával nőtt 2013-ban (220 tonna), de majd 30 tonnával csökkent 2014-ben (191 tonna). A juhhús export – aminek részarányát és abszolút mennyiségét is növelni kellene – a 2012-es 37 tonnáról 2013-ban 145 tonnára ugrott, de 2014-ben 111 tonnára csúszott vissza.

Az országban nyilvántartott juhvágások száma 2010 (59 824 egyed) és 2012 (73 767 egyed) között emelkedett, visszaesett 2013-ban (60 579 egyed), viszont jelentősen nőtt 2014-ben (80 728 egyed).

Sajnos az ország lakosságszáma folyamatosan csökken (2010-ben még 9,986 millió fő, de 2014-ben 9,849 millió fő, és 2015 végére 9,824 millió fő várható), s e létszámcsökkenés befolyásolja a fogyasztási adatokat is. A 2012-es szinthez képest 2013-ban (3 111 tonna) mintegy 380 tonnával esett vissza az éves belső fogyasztás, de több mint 370 tonnával nőtt 2014-ben (3 490 tonna). Az egy főre vetített éves fogyasztási adatokban ez kisebb emelkedést eredményezett (2013-ban 0,31, 2014-ben 0,35 kg/

fő/év), viszont az ország önellátottsági szintjét csökkentette (2012-ben 274 %, 2013-ban 298%, 2014-ben 276%), Írország után még mindig Magyarország ilyen értéke a legmagasabb az EU-ban.

Bár az EU hivatalos adataiban – az ő értékelésük szerint relatíve kis létszáma miatt – nem szerepeltetik, de minden évben jelentősnek tekinthető, „nehézbarány” kategóriába sorolható bárány hagyta el az országot. Ennek megfelelően ezen bárányok éves átlagára fontos tényező. Az átlagár 120 €/t ugrott 2010-hez képest 2011-ben (570 €/100 kg vte), de azóta folyamatos a csökkenés (2012-ben 545, 2013-ban 520, 2014-ben 507 €/100 kg vte), viszont ez a tendencia várhatóan 2015-ben (525 €/100 kg vte) változik.

A könnyűbarány átlagára 2011 (640 €/100 kg vte) és 2013 (585 €/100 kg vte) között jelentősen visszaesett, de nőtt 2014-ben (590 €/100 kg vte), és 2015-ben (610 €/100 kg vte) további emelkedés várható.

Az elmúlt 10 hét (12. – 22. hét) EU-adatai azonban a 2015-ös várakozásra rácafoltak, mert intenzív visszaesés következett be az átlagár értékében. A 15. heti 635 €-ről a 22. hétre 491,4 €/100 kg vte-re zuhant vissza a könnyűbarány ára Magyarországon, és a következő hetekben a csökkenés megállása még elég bizonytalan.

Kukovics Sándor
Jávor Bence